

Wyrok z dnia 6 kwietnia 2007 r.

II UK 185/06

Dla uznania okresu zatrudnienia wykonywanego przed wejściem w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) za okres składkowy w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 2 i art. 6 ust. 2 tej ustawy, nie jest wymagane wykazanie przez osobę ubiegającą się o emeryturę lub rentę opłacania przez pracodawcę składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne.

Przewodniczący SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec, Sędziowie SN:
Krystyna Bednarczyk (sprawozdawca), Jerzy Kwaśniewski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 6 kwietnia 2007 r. sprawy z wniosku Alberta L. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w G. o emeryturę, na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 1 lutego 2006 r. [...]

1. o d d a l i ł skargę kasacyjną,
2. zasądził od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy 120 zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e

Decyzją z dnia 30 lipca 2003 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w G. odmówił przyznania wnioskodawcy Albertowi L. prawa do emerytury, przewidzianego w art. 28 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.), wobec braku wymaganego dwudziestoletniego okresu ubezpieczenia.

Po rozpoznaniu odwołania wnioskodawcy Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku z siedzibą w Gdyni wyrokiem z dnia 14 lipca 2004 r. [...] zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do niepełnej emerytury od dnia 1 maja 2003 r. Sąd ustalił, że wnioskodawca (urodzony 28 kwietnia

1938 r.) legitymuje się okresem ubezpieczenia 18 lat 4 miesięcy i 19 dni z tytułu wykonywania pracy w charakterze rybaka, przy czym są to okresy przypadające po dniu 1 marca 1970 r., w których został przez armatorów zgłoszony do ubezpieczenia. Od 31 października 1955 r. do 6 sierpnia 1959 r. oraz od 27 marca 1965 r. do 28 lutego 1970 r. wykonywał zawód rybaka współpracując z ojcem będącym właścicielem kutra rybackiego. Rybacy prowadzący własną działalność nie byli początkowo objęci ubezpieczeniem. Nie objęła ich także ustawa z dnia 29 marca 1965 r. o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników (Dz.U. Nr 13, poz. 90), która w art. 46 upoważniła Radę Ministrów do rozszerzenia kręgu osób objętych regulacją ustawy. Na podstawie tej delegacji zostało wydane rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 1970 r. w sprawie ubezpieczenia osób wykonujących rybołówstwo morskie na własny rachunek oraz uprawiających flisactwo turystyczne na rzece Dunajcu (Dz.U. Nr 1, poz. 4), które objęło ubezpieczeniem społecznym właścicieli i współwłaścicieli kutrów i łodzi, wykonujących rybołówstwo morskie na własny rachunek oraz osoby z nimi współpracujące. W myśl art. 6 ust. 2 pkt 15 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy współpracy przy prowadzeniu działalności gospodarczej na obszarze Państwa Polskiego, objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego oraz okresy kontynuowania tego ubezpieczenia, za które opłacono składkę na to ubezpieczenie lub w których występowało zwolnienie od składki. Zdaniem Sądu nie można czynić zarzutu z tego, że ojciec wnioskodawcy w spornym okresie nie opłacał składek, skoro nie było takiego obowiązku dla osób zajmujących się rybołówstwem. Uwzględniając okres współpracy należało uznać, że wnioskodawca spełnia warunki do nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 28 ustawy o emeryturach i rentach.

Apelacja organu rentowego od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku z dnia 1 lutego 2006 r. [...]. Sąd Apelacyjny uznał za błędne zaliczenie do okresu składkowego przypadających przed dniem 1 marca 1970 r. okresów współpracy wnioskodawcy z ojcem przy wykonywaniu rybołówstwa morskiego. Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 15 ustawy o emeryturach i rentach jako okresy składkowe potraktowane być mogą wyłącznie okresy współpracy objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Jednakże po 1977 r. wnioskodawca wykonywał rybołówstwo morskie na kutrach należących do innych armatorów na podstawie umowy o pracę. Organ rentowy uwzględnił tylko te

okresy, za które pracodawca opłacił składkę na ubezpieczenie społeczne. W oparciu o zeznania jednego z armatorów Czesława B., przesłuchanego w charakterze świadka w sprawie [...] Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku, w której oddalono odwołanie wnioskodawcy od decyzji odmawiającej mu prawa do wcześniejszej emerytury, można przyjąć, że zatrudniał on wnioskodawcę jako pracownika na kutrze od 11 kwietnia 1990 r. do 20 marca 1992 r. Okres ten został także wymieniony w zaświadczeniu Zarządu Głównego Rybaków Morskich z dnia 24 maja 2004 r. Okres zatrudnienia, jako rodzący *ex lege* obowiązek pracowniczego ubezpieczenia społecznego - niezależnie od faktu, czy pracodawca opłacił składkę na to ubezpieczenie w sytuacji, gdy jest to okoliczność niezależna od pracownika - w świetle ugruntowanego w tym zakresie poglądu orzecznictwa podlega doliczeniu do stażu ubezpieczeniowego, dając w sumie z uwzględnionym okresem (18 lat, 4 miesiące i 19 dni) okres 20 lat wymaganych do nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 28 ustawy o emeryturach i rentach.

Od tego wyroku organ rentowy wniósł skargę kasacyjną, którą oparł na następujących podstawach: 1) naruszeniu prawa materialnego, „przez oczywiste naruszenie przepisu art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 lit a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych polegające na przyjęciu przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku, iż okres jest okresem składkowym, niezależnie od faktu braku zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego i nieopłacenia składek z tego tytułu”; 2) naruszenia przepisów postępowania - art. 379 pkt 3 k.p.c., „przez pozbawienie pozwanego możliwości obrony wskutek nieodroczenia rozprawy apelacyjnej pomimo jego nieobecności, z uwagi na przyjęcie przez Sąd Apelacyjny jako okresów uprawniających do przyznania wcześniejszej emerytury okresów, które nie były przedmiotem sporu w niniejszym postępowaniu przed Sądem I instancji i co do których pozwany nie miał możliwości zajęcia stanowiska” i art. 379 pkt 5 k.p.c. „z uwagi na fakt, iż okres od 11 kwietnia 1990 r. do dnia 20 marca 1992 r. był już przedmiotem rozpoznania przez Sąd Wojewódzki w Gdańsku z/s w Gdyni [...] Wydział Ubezpieczeń Społecznych [...] w sprawie o emeryturę, w której w dniu 24 listopada 1994 r. zapadł wyrok oddalający odwołanie ubezpieczonego”. W uzasadnieniu skargi podniósł, że „Sąd Apelacyjny dopuścił w trakcie toczącego się postępowania dowód z przesłuchania świadka w sprawie [...], który to dowód nie był wskazany przez żadną ze stron. Zawiadamiając jedynie pełnomocnika organu rentowego oraz przyjmując jako okresy składkowe okresy pozostające poza sporem przed Sądem

Okręgowym, Sąd Apelacyjny naruszył prawo do obrony, poprzez uniemożliwienie organowi rentowemu przedstawienia swojego stanowiska odnośnie spornego okresu. Spór odnośnie zaliczenia okresu od 11 kwietnia 1990 r. do 20 marca 1992 r. był już przedmiotem rozpoznania przez Sąd Wojewódzki w Gdańsku z/s w Gdyni [...] Wydział Ubezpieczeń Społecznych [...] w sprawie o emeryturę, w której w dniu 24 listopada 1994 r. zapadł wyrok oddalający odwołanie wnioskodawcy. Organ rentowy stoi na stanowisku, iż przedmiot sporu i argumenty ubezpieczonego w obu postępowaniach były tożsame, a więc nie ma możliwości powoływania się na nie w niniejszym postępowaniu z uwagi na fakt, że sprawa ta została już prawomocnie osądzona. W postępowaniu prowadzonym w 1994 r. Sąd nie znalazł podstaw do przyznania prawa do świadczenia, poprzez zaliczenie okresu uznanego w niniejszym postępowaniu za okres składkowy. Opierając się na zeznaniach świadka złożonych w sprawie [...] Sąd Apelacyjny w sposób odmienny ocenił materiał dowodowy zgromadzony w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem. Tym samym, zdaniem organu rentowego, została naruszona przez Sąd Apelacyjny zasada *res iudicata*". Sąd Apelacyjny uznał za okres składkowy okres, w którym właściciel kutra Czesław B. nie zgłosił wnioskodawcy do ubezpieczenia. Wystawił on świadectwo pracy za okres od 4 lutego 1997 r. do 14 sierpnia 1998 r. Za okres sporny taki dokument nie został wystawiony, co świadczy o tym, że umowa o pracę nie była zawarta. Z brzmienia przepisu art. 6 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach wynika, że okresem składkowym jest okres opłacania składek na ubezpieczenie społeczne. Okres zatrudnienia nie jest okresem składkowym z tytułu samego istnienia stosunku pracy, jeżeli za czas tego zatrudnienia pracodawca nie odprowadzał składki na ubezpieczenie społeczne. W związku z tymi zarzutami skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Gdańsku do ponownego rozpoznania, ewentualnie orzeczenie co do istoty sprawy i oddalenie odwołania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przytaczając jako podstawę kasacyjną naruszenie przepisów postępowania skarżący powołał się na nieważność postępowania. Jako podstawę nieważności wskazał przepis art. 379 pkt 3 k.p.c. i pkt 5 k.p.c., z tym, że przedstawienie przyczyn nieważności nie odnosi się do treści tych przepisów. Pierwszy z nich dotyczy prawo-

mocnego osądzenia sprawy, a jako przyczynę nieważności skarżący wskazuje pozbawienie go możliwości obrony swych praw. Jest to objęte regulacją drugiego z tych przepisów, którego naruszenie skarżący uzasadnia wydaniem orzeczenia w przedmiocie objętym prawomocnym wyrokiem. Można jednak przyjąć, że przestawienie przepisów nastąpiło w wyniku omyłki pisarskiej i odnieść się do obu zarzutów nieważności postępowania, zwłaszcza że kwestię nieważności postępowania Sąd Najwyższy bada z urzędu niezależnie od podstaw kasacyjnych (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Nie jest uzasadniony zarzut, że skarżący został pozbawiony w postępowaniu apelacyjnym możliwości obrony swych praw. O terminie rozprawy, po zamknięciu której zapadł zaskarżony wyrok, pełnomocnik organu rentowego był prawidłowo zawiadomiony i miał możliwość uczestniczenia w tej rozprawie. Nie biorąc udziału w czynnościach sądowych sam zrezygnował z możliwości przedstawienia swego stanowiska i nie może powoływać się na pozbawienie go możliwości obrony. Nie występuje zatem sytuacja, o której mowa w art. 379 pkt 5 k.p.c. Nie występuje także przyczyna nieważności postępowania określona w art. 379 pkt 3 k.p.c. Przepis ten stanowi, że nieważność postępowania zachodzi, jeżeli o to samo roszczenie między tymi samymi stronami toczy się sprawa wcześniej wszczęta albo jeżeli sprawa taka została już prawomocnie osądzona. W sprawie niniejszej i sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 24 listopada 1994 r. [...] występuje tożsamość stron natomiast nie występuje tożsamość roszczeń. Wprawdzie w obu sprawach żądanie dotyczyło przyznania prawa do emerytury, jednak było ono oparte na różnych podstawach prawnych określających odmienne warunki, od których uzależnione było uwzględnienie każdego z tych żądań. W sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem wnioskodawca domagał się wcześniejszej emerytury na zasadach określonych w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Warunkami do uzyskania tego prawa było osiągnięcie wieku emerytalnego (55 lat dla mężczyzn), posiadanie wymaganego okresu zatrudnienia (25 lat dla mężczyzn) i wykonywanie prac w szczególnych warunkach wymienionych w wykazie B przez co najmniej 10 lat. Podstawą odmowy przyznania prawa do emerytury i oddalenia odwołania wnioskodawcy od decyzji organu rentowego było niespełnienie drugiego z tych warunków. Wnioskodawca nie miał wówczas 25-letniego okresu zatrudnienia, warunku tego nie spełnił zresztą do chwili obecnej. Kwestia uznania za okres składkowy okresu wska-

zanego przez świadka Czesława B., w którym wnioskodawca miał pozostawać w zatrudnieniu lecz nie był zgłoszony do ubezpieczenia, nie podlegała ocenie w tamtym postępowaniu, gdyż nie miała wpływu na rozstrzygnięcie. W niniejszej sprawie wnioskodawca żądał przyznania mu prawa do emerytury na podstawie art. 28 ustawy z dnia 17grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który stanowi, że ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki: 1) osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 15 lat dla kobiet i co najmniej 20 lat dla mężczyzn. Warunki co do długości okresów składkowych i nieskładkowych są tu złagodzone w stosunku do zasad ogólnych określonych w art. 27 (20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn), niższa jest natomiast kwota emerytury (art. 54). Do uwzględnienia obecnego żądania wnioskodawcy, który osiągnął wiek 65 lat, wystarczy udowodnienie okresów składkowych i nieskładkowych w rozmiarze 20 lat. Jest to więc zupełnie inne żądanie niż zgłaszane w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem i organ rentowy nie może bronić się zarzutem, że sprawa została prawomocnie osądzona.

Przy przytoczeniu kasacyjnej podstawy naruszenia przepisów postępowania skarżący nie zgłosił zarzutu naruszenia innych przepisów poza regulującymi nieważność postępowania, a jak stwierdzono wyżej, postępowanie nie jest dotknięte nieważnością. Zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę w granicach jej podstaw, a więc kontroli kasacyjnej podlega jedynie naruszenie tych przepisów, które zostały wskazane przez stronę skarżącą. Nie podlegają tej kontroli ewentualne uchybienia w postępowaniu dowodowym, gdyż w skardze nie zarzuca się naruszenia przepisów regulujących to postępowanie. Wiarygodność dowodów, na których zostały oparte ustalenia faktyczne jest w ogóle wyłączona spod oceny Sądu Najwyższego, gdyż zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. zarzuty w tym przedmiocie nie mogą być podstawą skargi kasacyjnej. Podstawą oceny prawnej może być tylko stan faktyczny ustalony przez Sąd Apelacyjny (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), który uznał za udowodnione pozostawanie przez wnioskodawcę w spornym okresie w stosunku pracy.

Spór dotyczy zakwalifikowania okresu od 11 kwietnia 1990 r. do 20 marca 1992 r. w oparciu o dwa przepisy. Zatrudnienie do dnia 14 listopada 1991 r. regulowane jest przepisem art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie którego za okresy składkowe uważa się

przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne, między innymi okresy zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego - w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego. W odniesieniu do okresu od 15 listopada 1991 do 20 marca 1992 r. ma zastosowanie przepis art. 6 ust. 1 powołanej ustawy, który stanowi, że okresami składkowymi są okresy ubezpieczenia (pkt 1) i okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w wysokości określonej w przepisach o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (pkt 2). W punkcie 1 chodzi o okres ubezpieczenia na warunkach określonych w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1999 r. równoległe z ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W punkcie 2 chodzi o okresy przypadające przed dniem 1 stycznia 1999 r. i ten przepis ma zastosowanie w niniejszej sprawie a nie wskazany w skardze przepis art. 6 ust. 1 pkt 1. Przepis art. 6 ust. 1 pkt 2 został przeniesiony z ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 104, poz. 450 ze zm.), która w miejsce dotychczasowych okresów zatrudnienia, równorzędnych i zaliczanych wprowadziła okresy składkowe i nieskładkowe i okres wymieniony w tym przepisie jest okresem obowiązywania tej ustawy (od 15 listopada 1991 r. do 31 grudnia 1998 r.). Wcześniejszy okres objęty jest regulacją art. 6 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach. Z zatrudnieniem na podstawie umowy o pracę związany jest obowiązek ubezpieczenia społecznego oraz obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, co wynika z art. 6 ust. 1 pkt ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Obowiązek taki istniał również przed wejściem w życie tej ustawy na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 1989 r. Nr 25, poz. 137 ze zm.), a na podstawie art. 33 ust. 1 składki na ubezpieczenie społeczne opłacał pracodawca z własnych środków. Pracownik nie miał (podobnie jak nie ma obecnie) wpływu na wywiązywanie się pracodawcy z tego obowiązku. Wymaga więc rozstrzygnięcia kwestia, czy użyte w przepisach art. 6 ust. 1 pkt 2 i art. 6 ust. 2 określenie „okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne” w odniesieniu do pracowniczego ubezpieczenia społecznego oznacza, że warunkiem uznania za okres składkowy okresu zatrudnienia na podstawie umowy o

pracę jest opłacenie przez pracodawcę składek na ubezpieczenie społeczne pracownika.

W obecnym stanie prawnym obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne zarówno w części obciążającej pracodawcę jak i pracownika spoczywa na pracodawcy - płatniku (art. 17 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Wykonywanie przez pracodawcę tego obowiązku jest niezależne od pracownika, zatem zaleganie pracodawcy ze składkami lub uchylanie się od ich opłacania powodowałoby brak środków na indywidualnym koncie pracownika, co miałoby wpływ na wysokość przyszłych świadczeń. W związku z tym został wprowadzony mechanizm chroniący pracownika przed skutkami niezależnego od niego zaniechania. W trybie określonym przepisem art. 40 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonuje na koncie ubezpieczonego uzupełnienia kwoty składek nieuregulowanych przez płatnika. Jeżeli tryb ten zostanie wyczerpany, okres zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, w którym pracownik otrzymuje wynagrodzenie, jest okresem ubezpieczenia, czyli okresem składkowym w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach, niezależnie od tego, czy pracodawca opłacił składki na ubezpieczenie.

Uzależnienie uznania okresu zatrudnienia wykonywanego w poprzednim stanie prawnym za okres składkowy od opłacenia przez pracodawcę składek, kłóciłoby się z zasadą równego traktowania wszystkich ubezpieczonych sformułowaną w art. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Wprowadzałoby także zróżnicowanie pracowników pozostających w zatrudnieniu przed wejściem w życie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez nałożenie obowiązku wykazania faktu opłacenia składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne tylko na niektórych a nie wszystkich pracowników. Na gruncie wydanego na podstawie art. 33 ust. 2 ustawy o organizacji i finansowania ubezpieczeń społecznych rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego (jednolity tekst: Dz.U. z 1993 r. Nr 68, poz. 330 ze zm.) obowiązek imiennego zgłaszania do ubezpieczenia społecznego miały zakłady pracy zatrudniające nie więcej niż 20 pracowników, a zakłady zatrudniające większą liczbę pracowników zgłaszały ich do ubezpieczenia przez podanie łącznej liczby pracowników zatrudnionych w okresie rozliczeniowym (§ 12 ust. 3 i 4). W przypadku nieuregulowania przez pracodawcę zatrudniającego więcej niż 20

pracowników składek na ubezpieczenie społeczne w należytym wysokości, nie było możliwości stwierdzenia faktu opłacenia składek na ubezpieczenie konkretnego pracownika.

Skoro wykazanie faktu opłacenia składek przez pracodawcę nie było wymagane do uznania większości pracowników za ubezpieczonych i w konsekwencji uznania ich okresu zatrudnienia za okres składkowy, nie można przyjąć, że dla wąskiej grupy pracowników wprowadzono dodatkowy warunek, jakim jest opłacenie składki przez pracodawcę. Warunki uzyskania prawa do świadczeń lub ich wysokości nie mogą być bowiem zróżnicowane w stosunku do pracowników w zależności od wielkości zatrudniającego ich zakładu pracy. W konsekwencji dla uznania okresu zatrudnienia wykonywanego przed wejściem w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za okres składkowy w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 2 i art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. a tej ustawy nie jest wymagane wykazanie przez osobę ubiegającą się o emeryturę lub rentę faktu opłacenia przez pracodawcę składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne. Zgodnie z § 21 i 22 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładu pracy o zatrudnieniu, a także zeznania świadków. Nie ma tu mowy o obowiązku przedkładania dowodów stwierdzających zgłoszenie do ubezpieczenia i opłacanie składek. Zapisy w ewidencji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o zgłoszeniu lub braku zgłoszenia do ubezpieczenia pracownika przez pracodawcę mającego taki obowiązek mogą być brane pod uwagę przy ocenie wiarygodności dokumentu lub innego dowodu stwierdzającego zatrudnienie. Jeżeli fakt pozostawania w zatrudnieniu został udowodniony, okres tego zatrudnienia jest okresem składkowym nawet w przypadku, gdy pracodawca nie zgłosił pracownika do ubezpieczenia. W ustalonym stanie faktycznym prawidłowe było potraktowanie okresu od 11 kwietnia 1990 r. do 20 marca 1992 r. jako okresu składkowego w rozumieniu art. 6 ust.1 pkt 2 i art. 6 ust. 2 pkt 1 lit a ustawy o emeryturach i rentach, a zarzut naruszenia tych przepisów okazał się nieuzasadniony.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił skargę kasacyjną.

=====